



17.09.2012

Kj/35

## § 1017

### V Stj / Valtuutettu Maija Anttilan aloite selvityksen tekemisestä työterveydenhuollon liikelaitoksen tai kunnallisen yhtiön perustamisesta

HEL 2012-004356 T 00 00 03

#### Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

kaupunginjohtaja  
Jussi Pajunen

#### Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 Valtuutettu Maija Anttilan aloite
- 2 Aloitteen liite

#### Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättänee esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättänee katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

#### Esittelijä

Valtuutettu Maija Anttila ja 12 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan selvityksen tekemistä työterveydenhuollon liikelaitoksen tai kunnallisen yhtiön perustamisesta terveyskeskukseen tai uuteen sosiaali- ja terveysvirastoon. Selvityksessä tulisi ottaa huomioon henkilöstön työhyvinvointiin ja johtamiseen liittyvien palvelujen tarjonta osana kokonaisvaltaista työpaikkojen hyvinvointia.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että kaupunginhallitus hyväksyi 26.4.2011 kaupungin nettobudjetoituja yksiköitä, liikelaitoksia ja konserniyhteisöjä koskevat omistajapoliittiset linjaukset ja kehotti talous- ja suunnittelukeskusta valmistelemaan yhteistyössä kaupungin asianomaisten muiden yksiköiden kanssa



hyväksytyjen linjausten mukaiset jatkotoimenpiteet. Tässä vaiheessa on päädytty selvittämään työterveyshuollon toimintaympäristöä ja tarkastelemaan Helsingin kaupungin työterveyskeskuksen kehittämismahdollisuuksia ulkopuolisen konsultin markkina-analyysin perusteella.

Helsingin kaupungin työterveyskeskuksen markkina-analyysi käsiteltiin ja merkittiin tiedoksi konsernijaostossa 12.12.2011. Työterveyshuollon järjestämiseksi on monta mahdollisuutta: bruttobudjetoitu yksikkö, nettobudjetoitu yksikkö, liikelaitos, in house osakeyhtiö ja osakeyhtiö. Helsingissä liikelaitosmuotoon on edetty nettobudjetointiin siirtymisen kautta ja tätä mahdollisuutta selvitetään työterveyskeskuksen kanssa. Kaupunginhallitus katsoo, että ryhtyminen muihin työterveyshuollon järjestämisen selvitystoimiin ei ole ajankohtaista meneillään olevan sosiaali- ja terveystoimen organisaatiouudistuksen yhteydessä.

Aloitteessa esitetty työterveyshuoltoa tuottava kunnallinen liikelaitos on jo toiminnassa 1.4.2009 alkaen, jolloin Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten yritystyöterveydenhuolto ja Helsingin kaupungin merimiesterveidenhuolto siirrettiin Vantaan Työterveysliikelaitoksen hoidettaviksi.

Pyydettyä lausuntoa ei ole saatu henkilöstökeskukselta.

**Esittelijä**

kaupunginjohtaja  
Jussi Pajunen

**Lisätiedot**

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Valtuutettu Maija Anttilan aloite
- 2 Aloitteen liite

**Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 10.09.2012 § 954

Pöydälle 10.09.2012

HEL 2012-004356 T 00 00 03

**Päätös**

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä



17.09.2012

kaupunginjohtaja  
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184  
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Työterveyskeskus 1.6.2012

HEL 2012-004356 T 00 00 03

Lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Maija Anttilan ym. valtuustoaloitteesta TyöterveysPlus:n perustamiseksi

Nykytilan taustaa

Selvityspyynnössä (aloite Kvsto 14.3.2012 / asia nro 49) aloitteentekijä viittaa käynnissä olevaan julkiseen keskusteluun työterveyshuollon palvelujärjestelmästä. Näkökulmana on huoli kasvavan sairaanhoidon ja varsinaisen työterveyshuollon välisestä suhteesta. On kysytty sitä, onko lääkäriasemaketjujen tarjoamasta laajenevasta sairaanhoidosta tullut varsinaisen työterveyshuollon toteutusta ja työterveyshuollolle asetettuja tavoitteita häiritsevää tekijä? Yksi näistä tavoitteista liittyy pidempiin työuriin ja parempaan työelämän laatuun. Huoli työterveyshuollon kehityssuunnasta on aiheellinen.

Helsingin kaupungilla on oma työterveyshuoltoyksikkö, työterveyskeskus, joka virastona kuuluu sivistys- ja henkilöstötoimen rooteliin. Tämän viitekehyksen kautta työterveyspalvelut nivoutuvat laajemmin osaksi kaupungin henkilöstöpalveluita ja –politiikkaa. Työterveyskeskuksen palvelut kattavat sekä yleislääkäritasoisien sairaanhoidon että laaja-alaiset ennaltaehkäisevät palvelut. Palvelut sisältävät mm. esimiesten johtamistyön ja työyhteisöjen toiminnan tukemisen sekä työkykyriskien hallinnan palvelut.

Työterveyskeskuksen asiakkaana ovat kaikki kaupungin virastot ja liikelaitokset sekä osa tytäryhteisöistä. Käyttäjääsiakkaana ovat kaikki kaupungin noin 40 000 työntekijää. Työterveyskeskus toimii talousarvioraamisidonnaisena bruttobudjettivirastona.

Työterveyskeskus on omassa toiminnassaan edennyt päämäärätietoisesti kohti tavoitetilaansa eettisen työterveyshuollon palvelujohtajana. Palvelu- ja hoitolinjaukset perustuvat tarpeeseen ja toiminnan vaikuttavuuteen. Työterveyskeskus on onnistunut yhdessä työpaikkojen, esimiesten ja yhteistyökumppaneiden kanssa löytämään ratkaisuja työkyvyn ja työhyvinvoinnin parantamiseen.



Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolojen ja eläköitymisen myönteinen kehitys osoittaa, että työkykyriskien hyvällä hallinnalla saadaan tuloksia aikaan. Samalla voidaan vähentää näistä tekijöistä aiheutuvia merkittäviä kustannuksia. Työterveyskeskus on osaltaan onnistunut niissä kaupungin strategisissa tavoitteissa, jolla pyritään myöhentämään eläkkeelle siirtymisikää ja pidentämään työuria.

Työterveyskeskus on alalla arvostettu ja palkittu työterveyspalveluiden uudistaja. Työterveyskeskuksessa kehitetyt toimintamallit työkykyriskien tunnistamisesta ja työhyvinvoinnin johtamisesta ovat valtakunnallisessa käytössä.

#### Hallintomallivaihtoehto

Kuntalain muutokseen liittyen Kaupunginhallitus hyväksyi 26.4.2011 (431 §) kaupungin nettobudjetoituja yksiköitä, liikelaitoksia ja konserniyhteisöjä koskevat omistajapoliittiset linjaukset kehotuksin talous- ja suunnittelukeskusta valmistelevaan hyväksytyjen linjausten mukaiset jatkotoimenpiteet. Tässä vaiheessa päädyttiin selvittämään myös työterveyshuollon toimintaympäristöä ja tarkastelemaan Helsingin kaupungin työterveyskeskuksen kehittämismahdollisuuksia. KPMG Oy:n laatiman markkina-analyysin tulokset olivat esillä Kaupunginhallituksen konsernijaoksessa 12.12.2012. Näin olleen tämä selvitystyöprosessi vastaa myös kyseiseen aloitteeseen.

Selvitys osoitti työterveyskeskuksen organisaatioasiakkaiden olevan palveluihin tyytyväisiä. Työterveyskeskuksen toimintakonsepti mahdollistaa omistajan tahtotilan toteuttamisen yhtenäisesti koko kaupungissa.

Selvityksessä todetaan työterveyskeskuksen ymmärryksen Helsingin kaupungin toimintaympäristöstä ja asiakastarpeesta olevan hyvä. Asiakkaat ovat tyytyväisiä työterveyskeskukselta saataviin palveluihin. Kommunikointi työterveyshuollon kanssa on tiivistä ja yhteistyö toimivaa. Työterveyskeskus koetaan tärkeäksi kumppaniksi ja organisaatioiden esimiehet kokevat saavansa työterveyspalveluista tukea arjen johtamiseen.

Merkittävänä ongelmana todetaan erityisesti lääkäreiden suuri vaihtuvuus, joka vaikuttaa luottamuksellisen hoito- ja työterveysyhteistyösuhteen kehittymiseen. Lääkäreiden rekrytointitilanne on vaikea ja varsinkin pääkaupunkiseudulla kilpailu kovenee. Palkka on edelleen yksi kilpailutekijä muiden joukossa.

Suurin osa kunnallisista työterveyshuolloista on organisoitunut liikelaitoksiksi tai osakeyhtiöiksi. Ne ovat kustannuksiltaan jonkin verran



yksityispuolta edullisempia ja asiakastyytyväisyydessä julkiset toimijat pärjäävät hyvin.

Johtopäätöksenä voi todeta liikelaitosmallin tai vastaavan soveltuvan hyvin myös Helsingin kaupungin työterveyskeskuksen hallintomalliksi.

Lisätiedot

Niemelä Katariina, puhelin: +358931054082  
katariina.niemela(a)hel.fi

Terveyslautakunta 29.05.2012 § 175

HEL 2012-004356 T 00 00 03

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa aloitteesta seuraavan, esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

"Aloitteessa esitetään, että kaupungin pitäisi selvittää oman työterveydenhuollon liikelaitoksen tai kunnallisen yhtiön perustamista vaihtoehdoksi kansainvälisten pörssiyritysten tarjoamille työterveyspalveluille.

Huoltosuhteen heiketessä työurien pidentäminen mm. työkykyä ylläpitävin toimin on välttämätöntä ja tässä työterveyshuollolla on keskeinen rooli.

OECD-maiden vertailussa työterveyshuolto on poikkeuksellisen hyvin toimiva osa suomalaista terveydenhuoltoa; ongelmana on pikemminkin työelämän ulkopuolella olevien kansalaisten terveydenhuolto.

Lainsäädännön mukaan työnantajan on järjestettävä työntekijöilleen ehkäisevä työterveyshuolto. Työterveyshuollon tavoitteena on työnantajan, työntekijän ja työterveyshuollon yhteistoimin edistää

- työntekijöiden terveyttä sekä työ- ja toimintakykyä työuran eri vaiheissa
- työhön liittyvien sairauksien ja tapaturmien ehkäisyä
- työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta
- työyhteisön toimintaa.

Työnantaja voi järjestää työterveyspalvelut itse tai yhdessä toisten työnantajien kanssa tai ostaa ne yksityiseltä palvelun tuottajalta. Kunnan on järjestettävä työterveyshuollon palvelut alueellaan oleville palveluja haluaville työnantajille. Työnantaja voi lisäksi niin halutessaan järjestää sairaanhoitoa ja muita terveyspalveluja.



Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten yritystyöterveydenhuolto ja Helsingin kaupungin merimiesterveidenhuolto siirrettiin Vantaan Työterveys liikelaitoksen hoidettaviksi 1.4.2009. Näin ollen aloitteessa esitetty työterveyshuoltoa tuottava kunnallinen liikelaitos on jo olemassa, joten sen perustaminen ei enää ole tarpeen.

Yhdistämisen tavoitteena oli saavuttaa suuremmassa yksikössä toiminnan synergiaetuja. Pääkaupunkiseudun kunnat kattavat toiminnan tappion 2013 loppuun saakka, minkä jälkeen Vantaa vastaa toiminnan taloudellisesta tuloksesta. Helsinki on joutunut subventoimaan toimintaa vuosina 2009-2011.

Yksityisen työterveyshuollon palveluja tuottavan yrityksen omistusohja ei ole ratkaisevaa palvelujen sisällölle. Palveluvalikon ratkaisevat asiakasyritysten ja palvelun tuottajien väliset sopimukset, joilla yritykset hankkivat työntekijöilleen tarpeellisiksi katsomansa palvelut. Näihin palveluihin sisältyvät myös edellä mainitut työterveyshuollon lakisääteiset tehtävät. Lakisääteisten tehtävien lisäksi yritys voi hankkia sairaanhoitopalveluja haluamassaan määrin.

Työterveyspalveluja tuottavien yksiköiden palvelujen suuntaamiseen vaikuttaa lainsäädännölliset ja rahoitukseen liittyvät tekijät, ts. se millä tavoin palveluja korvataan ja jatkossa myös se, miten terveydenhuollon rahoitusjärjestelmää yleisemminkin halutaan kehittää. Helsingin omien toimenpiteiden vaikutukset ovat tässä suhteessa vaikutuksiltaan marginaalisia.

Aloitteessa mainittua työssä jaksamiseen liittyvää tutkimustoimintaa harjoittaa ensisijaisesti Työterveyslaitos.

Ottaen huomioon edellä todettu sekä lisäksi, että Helsingissä on meneillään mittava sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiouudistus, terveyslautakunta ei pidä työterveyshuollon järjestelyjen muuttamista ajankohtaisena eikä kannata uusien järjestämisratkaisujen selvittämistä tässä vaiheessa.

#### Terveysvaikutusten arviointi

Laadukkaalla, sekä ennalta ehkäiseviä että sairaanhoidollisia terveyspalveluja tarjoavalla julkisella ja yksityisellä työterveyshuollolla on merkittävä työssäkäyvän väestönosan terveyttä edistävä vaikutus."

#### Käsittely

29.05.2012 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Merkittiin, että kokouksessa esittelijä muutti esitystään siten, että lausunnon viidennen kappaleen viimeinen virke muutetaan muotoon:



”Työnantaja voi lisäksi niin halutessaan järjestää sairaanhoitoa ja muita terveyspalveluja.”

Esittelijä

toimitusjohtaja  
Matti Toivola

Lisätiedot

Jussi Lind, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246  
jussi.lind(a)hel.fi  
Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305  
jukka.pellinen(a)hel.fi

Talous- ja suunnittelukeskus 25.5.2012

HEL 2012-004356 T 00 00 03

Aloitteessa esitetään, että kaupunki selvittää, miten terveyskeskukseen tai tulevaan sosiaali- ja terveyskeskukseen voitaisiin perustaa erillinen työterveydenhuollon liikelaitos tai kunnallinen yhtiö. Selvityksessä tulisi ottaa huomioon myös henkilöstön työhyvinvointiin ja johtamiseen liittyvien palvelujen tarjonta osana kokonaisvaltaista työpaikkojen hyvinvointia.

Talous – ja suunnittelukeskus toteaa, että Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten yritysterveydenhuollon toiminnot mukaan lukien Helsingin kaupungin merimiesterveidenhuolto siirrettiin Vantaan Työterveys liikelaitoksen hoidettaviksi 1.4.2009. Näin ollen työterveyshuoltoa tuottava kunnallinen liikelaitos on jo olemassa. Yksityisen työterveyshuollon palveluja tuottavan yrityksen palveluvalikon ratkaisee asiakasyritysten ja palvelun tuottajien väliset sopimukset, joilla yritykset hankkivat työntekijöilleen tarpeellisiksi katsomansa palvelut. Lakisääteisten tehtävien lisäksi yritys voi hankkia sairaanhoitopalveluja haluamassaan määrin.

Kaupunginhallitus hyväksyi 26.4.2011 (431 §) kaupungin nettobudjetoituja yksiköitä, liikelaitoksia ja konserniyhteisöjä koskevat omistajapoliittiset linjaukset kehotuksin talous- ja suunnittelukeskusta valmistelevaan yhteistyössä kaupungin asianomaisten muiden yksiköiden kanssa hyväksytyjen linjausten mukaiset jatkotoimenpiteet. Tässä vaiheessa on päädytty selvittämään työterveyshuollon toimintaympäristöä ja tarkastelemaan Helsingin kaupungin työterveyskeskuksen kehittämismahdollisuuksia ulkopuolisen konsultin laatimalla markkina-analyysillä.

Helsingin kaupungin työterveyskeskuksen markkina-analyysi käsiteltiin konsernijaostossa 12.12.2011. Konsernijaosto päätti merkitä Helsingin kaupungin työterveyshuoltoa koskevan markkina-analyysin tiedoksi.

**Postiosoite**

PL 1  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
hallintokeskus@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



Työterveyshuollon järjestämiseksi on monta mahdollisuutta, bruttobudjetoitu yksikkö, nettobudjetoitu yksikkö, liikelaitos, in house osakeyhtiö ja osakeyhtiö. Helsingissä liikelaitosmuotoon on edetty nettobudjetointiin siirtymisen kautta ja tätä mahdollisuutta selvitetään työterveyskeskuksen kanssa.

Lisätiedot

Rimpilä Katja, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36256  
katja.rimpila(a)hel.fi